

tero je izročil visoki hiši podpredsednik dr. Ferjančič ter jo priporočil v seji 20. oktobra in katero najдете ponatisnjeno v stenografičnem zapisniku 12. seje.

Pred nekaterimi dnevi je razkladal nek poslanec iz Trsta razloge, iz katerih bi se naj za avstrijske državljane italijanskega jezika ustanovilo laško vseučilišče. Navedlo se je, da se nahaja v Avstriji 750.000 italijanskih državljanov, ki imajo pravico, zahtevati takšno vseučilišče. Glejte, vsled zadnjega statističnega štetja, ki se je, kakor znano, izvršilo na veliko škodo Slovencev, se nahaja v Avstriji 1.200.000 Slovencev, in ti imajo pač tudi pravico, za se zahtevati svoje vseučilišče. (Ugovor in klici na levici: Kdo bo pa denar dal?) Žičkar: Denar naj oskrbi avstrijska vlada; če ga ima za Nemce, ga mora imeti tudi za Slovence!

Mnogoštevilnim občinam, ki so zahtevale takšno vseučilišče, se pridružuje tudi občina Dolič v konjiškem sodnijskem okraju. Prosim, visoka zbornica naj dovoli, da se ta peticija popolnoma ponatisne v stenografičnem zapisniku današnje seje.

Predsednik prosi iste gospode, ki so za to, da se ta predlog sprejme, naj vstanejo. (Se je zgodilo.) Peticija se je ponatisnila.

Nadalje čita perovodja dr. Budig: »Prošnja katoliške politične zveze v Konjicah za popolno ravnopravnost Slovencev na Štajarskem v šoli in uradu, predložena po poslancu Žičkarju«.

Predsednik: »K tej prošnji ima besedo poslanec Žičkar«.

Posl. Žičkar: »Visoka zbornica! Pred nekaterimi dnevi sem izročil visoki hiši prošnjo katol. društva za kozjanski okraj na Spodnjem Štajarskem, da se izvaja jezikovna ravnopravnost Slovencev pri vseh javnih uradih in oblastnijah v vseh onih pokrajinah, koder prebivajo Slovenci. Danes leži pred menoj enaka vloga. Tu imamo peticijo katol. polit. društva v Konjicah na Spod. Štajarskem.

Visoka hiša! Gotovo je neizmerno neprijetno, če dobivajo slovenske stranke v popolno slovenskem jezikovnem okraju, stranke, ki ne razumejo nobene nemške besede, od raznih oblastnij nemške dopise, nemška razglasila in odloke. Ne vedo, kaj bi z njimi storile. Morajo si potem poiskati človeka, ki vsaj nekoliko nemški razumeva, da njim raztolmači, kaj pomeni ovo pismo in kaj od njih zahteva oblastnija. Tu se pa zgodi neredkoma, da se pismo čisto napačno razlaga. Znan mi je slučaj, da je naročila neka sodnija stranka, naj pride za mrtvaškim listom za neko osebo k sodnji. Stranki se

je pa po tolmaču razložilo: Ti imaš krstni list prinesiti k sodnji. Stranka nese toraj 3 do 4 ure daleč krstni list k sodnji; tu pa izve, da je pot napravila zaman in da mora iti nazaj po »mrtvaški list«.

Predsednik seže v besedo »Prosim, gospod poslanec, govorite bolj kratko«.

Poslanec Žičkar: »Taki in enaki slučajji se pripetijo na veliko škodo in na jezo Slovencev ne redkokrat. Naravno pravo zahteva, da se s slovenskimi strankami občuje pri sodnji in pri drugih uradih v slovenskem jeziku. Tožbe zaradi zanemarjanja teh naših pravic ne bodo prej prenehale, dokler ne dosežemo svoje popolne pravice. Predlagam toraj, da se omenjena prošnja katol. polit. društva v Konjicah popolnoma ponatisne v stenografičnem zapisniku današnje seje.«

Predsednik vpraša, ali so poslanci s tem predlogom zadovoljni. Ker so vstali, izjavlja predsednik, da se je sprejel, in se ponatisne omenjena peticija v sejnem zapisniku.

Državni zbor.

Na Dunaju, 7. decembra.

Cesarjeva zahvala.

Začetkom seje dne 6. decembra se je prebralo pismo presvitlega cesarja na zborničnega predsednika dr. Fuchsa, v katerem se vladar zahvaljuje za udanostno izjavo, ki jo je zbornica sklenila v izvenredni seji dne 25. novembra.

Finančni minister dr. Kaizl je obsirno utemeljeval državni proračun za l. 1898. Potrebovalo se bo 760.286.793 gld. Dohodki so proračunjeni na 760.754.834, preostalo bo 468.041 gld. Stroški, kakor tudi dokodki so bili v letu 1898 za celih 37 milijonov manjši. Državni dohodki bodo l. 1899. višji iz direktnih davkov za 4 milijone, in indirektnih za 12 milijonov, od železnic za 8 milijonov. Ostalo svoto 10 milijonov vzame minister iz preostankov iz l. 1897, ki znašajo nad 30 milijonov gld.

Minister napoveduje, da želi vlada odpraviti ali znatno olajšati mitnice na državnih cestah, časnikarski kolek in pristojbine pri izročitvi kmetskih posestev v druge roke. Okoli 36 milijonov gld. se bo vporabilo za odplačilo državnega dolga. Jako obsirno je razlagal, koliko bo nesel nov osebni dohodninski davek. Vsi dohodki, ki so podvrženi temu davku, so se cenili na 1156 milijonov gld. Povprek pride na vsakega temu davku podvrženega 1625 gld. letnih dohodkov, in povprek bi vplačal vsak gld. 31.25. Vseh

plačilcev je 1.861.854 glav, to je 7.29 procentov vsega prebivalstva in ves dohodninski davek bo znašal 22.2 milijon. gld.

Letnih dohodkov	zavziva oseb	in ves letni dohodek teh oseb je
600—700 gl.	176.244	113 milj. gld.
700—800 "	103.000	77.8 "
800—900 "	67.000	57 "
900—1000 "	57.000	54 "
1000—1200 "	73.000	81 "
1200—1400 "	54.000	60 "
1400—1800 "	61.000	97 "
1800—2200 "	34.000	67 "
2200—2600 "	22.000	52 "
2600—3600 "	28.000	87 "
3600—4600 "	12.000	52 "
4600—6000 "	9.000	49 "
Od 6000—	18.000	311 "

Poslanec Schlesinger vpraša: »Kako visoko pa gre od 6000 gld. navzgor?« Minister: »Od 6000 gld. do brezkonca in kraja. (Smeh).«

Črez 100.000 gld. letnega dohodka zavziva 255 oseb.

Zanimivo je tudi, kar je minister povedal o sladkorju, koliko se ga namreč prideluje na leto, oziroma, koliko se ga je obdačilo vsako leto. Od l. 1889 do l. 1894 se ga je na leto obdačilo povprek 2.311.000 meterskih centov, l. 1897 pa 2.816.000. Hranilnice (brez posojilnic) so imele l. 1886: 1054 milijonov gld. hranilnih vlog, l. 1897 pa se je svota zvišala na 1717 milj. gld. Davek od piva je znašal leta 1877: 19.4 milj. gld. l. 1887: 22.7 milj. gld., l. 1897: pa že 36.4 milijon. gld. Dohodek od tabaka je znašal leta 1894: 86 milijonov gld., l. 1899 pa je ta dohodek nastavljen na nekaj črez 100 milijonov goldinarjev.

Minister je potem povedal, da so delavska zavarovanja proti nezgodam od l. 1890—97 znašala 44 milijonov gld., proti boleznim 118 milj. gld. Obljubil je minister, da hoče vlada po vsej moči podpirati zadrage raznih vrst, ki zbirajo v celoto gospodarske moči in povspesujejo samozavest. Pristaviti hočemo, da zahteva naučno ministerstvo 3000 gld. za ustanove slovenskim dijakom na pravoslovskih in modroslovskih učiliščih.

Na Dunaju, 9. decembra.

Graške nemške narodnjake silno peče, da je vlada dala napraviti poselske bukvice za Slovenski Štajar tudi samo v slovenskem jeziku. Zahtevali so od ministerskega predsednika, naj odgovori, kako more to opravičevati? Thun je djal v današnji seji, da so na Spodnjem Štajarskem dobile občine poselske knjižice v obeh deželnih jezikih. V katerem jeziku pa se naj knjižice oddajo pri

»To je bilo sicer lepo, pa ne modro. Bil bi moral poprej vsaj mene vprašati. Kaj je odgovoril na to cesar?«

»Cesarju se je to dopadlo; a rekel je, da mora poprej vprašati svoje svetovalce. Mladi Tuan in kristijani niso hoteli darovati rajnim cesarjem in so s tem močno razkačili pagansko ljudstvo, zato jim se ne sme takoj odpustiti. Sploh se mi zdi cesar zelo boječ. Vprašal me je med drugim tudi, če sem kristijan. Rekel sem, da nisem; a pristavil sem še, da sem po Tuanu spoznal krščansko vero, ki je zelo lepa in tolažljiva.«

»S svojo odkritosrčnostjo se bodeš sebe in mene pahnil v nesrečo, ker bodo začeli sumiti, da sva na skrivnem kristijana. Ali te je o tem kaj vprašal?«

»Da, da; jaz pa sem mu rekel, da mi ti braniš postati kristijan. Nato je zahteval od mene, da mu pripovedujem o krščanski veri. In pripovedoval sem mu eno uro in še dalje o krščanstvu. Pravil sem mu, da kristijani verujejo le v enega Boga, ki je vstvaril nebo in zemljo in ki kraljuje v nebesih. Dalje sem mu pripovedoval, da Boga molijo v nebesih neštevilni angelji in da so se nekateri angelji zoper Boga uprli in zato bili vrženi v peklenski ogenj. Pravil sem mu tudi, kako je Bog ustvaril človeka in ga posadil v prekrasni raj, kjer ga je zapeljal hudi

duh v greh. To je še vse rad poslušal. Ko mu pa povem, da je Bog svojega edinega sina poslal na svet, da bi zveličal ljudi, in da je bil ta božji sin rojen v revnem hlevcu ter da je umrl grozne smrti na križu, ni hotel več verovati. Rekel je namreč:

»To ni mogoče. Božji Sin bi bil moral biti rojen najmanj kot cesar anamski ali pa kot mogočni cesar Kitajski.«

»In kaj si mu na to odgovoril?«

Kar mi je enkrat odgovoril Tuan, ko sem mu ravno tako ugovarjal, kakor cesar meni. Rekel sem namreč; da nam Bog s tem skaže veliko večjo ljubezen in da je prišel le zato, da bi zadostil za naše grehe. A cesar me ni več poslušal. Klicali so ga že k njegovim ženam, ki so mu hotele napraviti godbo. Daroval mi je cekin, rekoč, da me še želi drugokrat poslušati. Nato odide k ženam.

»Kaj pa si storil s cekinom?«

Takoj sem hitel v zapadni stolp, kjer sta zaprta Tuan in njegova mati, ter sem ponudil denar staremu jetničarju, da bi me spustil k jetnikom. Jetničar vzame cekin in ga vtlakne v žep. Potem pa reče, da me danes ne more spustiti v ječo. Naj pridem drugokrat. Medtem pa hoče dajati Tuanu za cekin boljšo hrano. Stric, ali misliš, da bode to storil?«

»Teško,« odgovori starček. Jutri ali pojutrašnjem hočem iti sam s teboj in ti preskrbeti vstop v ječo. Za tebe bode prav dobro, da sam vidiš, kaj te čaka, ako si ne izbiješ iz glave o pravem času neumne misli postati kristijan. Zdaj pa pojdi sem-le v utico in mi preberi na glas jedno poglavje iz Konfucija, ki je moj ljubljenec. Glej, solnce že zahaja, moja stara navada pa je, da končam dan s tem, da berem nekaj iz knjig našega največjega modrijana.»

(Dalje prihodnjič.)

Smešnice.

Učitelj: »Matiček, povej, kaj je bil sveti Pavel?« Matiček molči. Učitelj bi ga rad na to opomnil s početnimi črkami ter mu reče: »a-po-« Matiček veselo: »Sv. Pavel je bil apotekar.«

Mati: »Mirko, zadnjič si mi napravil tako veliko veselje, ko si bil prvi v šoli, zdaj si pa že zaostal!« — Mirko: »Toda, mati! Kaka druga mati si tudi žele kdaj imeti tako veselje!«

Kdo je svetohlinec ali hinavec?

in pa v cerkev hodi!
Komur se dokaže, da prebira prepovedane

županstvih poslom, o tem ne more vlada razsojevati, o tem imajo po krajevnih razmerah razsojevati občine same. — Slovenski župani! Dajate poslom edino le slovenske poselske knjižice. Veljale bodo povsod, če se tudi repenčijo nemški purani.

Silno zanimiv je bil odgovor grofa Thuna na interpelacijo Spinčiča in tovarišev, ki so se pritoževali nad tem, da politične oblasti v Primorju dopisujejo slovanskim občinam v italijanskem jeziku. Minister pove zbornici, da je vlada izdala dne 5. novembra 1898 naročilo, naj upravne oblastnije dopisujejo raznim strankam v njihovem jeziku, da se izognejo vsem opravičenim pritožbam. To je jako važno. Naj pa tudi vse slovenske občine dopisujejo oblastnijam samo le v slovenskem jeziku.

Nemškimi narodnjakom tudi ni bilo po volji, da je slovenska posojilnica v Št. Janžu na Koroškem začela uradovati v slovenskem jeziku in v tem jeziku doposlala svoje izkaze trgovinski in obrtni zbornici v Celovcu. Grof Thun je izjavil, da od tistih mal, ko je ta posojilnica sklenila, da bo uradovala v slovenskem jeziku, morajo vse oblastnije sprejemati njene dopise v slovenskem jeziku.

Obravnavala se je potem postava za stran zboljšanja plač za državne uslužbence. Razgovor se pa ni končal še v tej seji. Ob koncu seje predlaga poslanec Wachnianyn, naj se na dnevni red prihodnje seje deneta postavi, kateri je predložila vlada v zadnji in današnji seji, namreč da se pogodba z Ogrsko podaljša za šest mesecev, in naj se vladi dovoli, skozi tri mesece pobirati davke po načinu, ki je zdaj veljaven. Tu se je pa vzdignil grozen upor od strani nemških narodnjakov, ki so izjavili, da ne pustijo obravnavati o nobenem vladnem predlogu, preden se ne odstranijo znane češke jezikovne neredbe. Vkljub ugovoru nemških narodnjakov je dal predsednik dr. Fuchs Wachnianynov predlog na glasovanje. Ko se je večina zbornice izrekla za ta predlog, so prav pobalinsko zmerjali predsednika nemški narodnjaki, in v groznem kriku je predsednik sklenil sejo.

Na Dunaju, 13. decembra.

Obstrukcija oživljena.

Na dnevnem redu današnje seje je stala obravnava za zboljšanje plač državnih uslužbencev. Ko so se prebrali razni dopisi, prošnje in interpelacije, in ko so ministri Thun, Wittek, Dipauli in Kaizl odgovorili na nekatera vprašanja, se vzdigne dr. Lemiž ter pravi:

»Ministerski predsednik je odgovoril na neko interpelacijo Spinčiča, da je ukazal oblastnijam, naj občujejo s slovanskimi strankami v njihovem jeziku, na neko vprašanje poslanca Schoisswohla, da smejo županstva na Spodnjem Štajarskem izdajati poselske knjižice v slovenskem jeziku in na interpelacijo Lemeža proti slovenskemu uradovanju posojilnice v Št. Janžu na Koroškem, da sme ta posojilnica uradovati v slovenskem jeziku in v istem pošiljati svoje izkaze trgovinski zbornici v Celovcu. Predlagam toraj, naj se o tem odgovoru ministra začne obravnava in se naj o tem predlogu po imenih glasuje.«

Ker je ta predlog podpiralo nad 50 poslancev izmed nemških narodnjakov in nemških naprednjakov, se je moralo glasovati po imenih in se je s tem začel tratiti čas, kakor se je to godilo v pretečenih zasedanjih. Nemški narodnjaki hočejo s takimi in enakimi predlogi zabraniti, da se ne bo v zbornici obravnavalo o vladnih predlogih za stran pogodbe z Ogrsko in za stran državnega proračuna za leto 1899. Predlog se je z 142 glasovi proti 84 glasom odklonil. Potem je prišel na vrsto prusak Schönerer, ki predlaga, naj se v zapisnik današnje seje dene njegov ugovor proti postopanju predsednika, ki noče pripustiti, da bi se začela obravnava o zahtovi ministrov. Ob polu dveh se le se je začel dnevni red z volitvijo poljedelskega odseka. Izmed Slovencev so izvoljeni v ta od-

sek, ki šteje 48 udov: Berks, Pogačnik in Povše.

Nato sta govorila dva levičarja o postavi za stran zboljšanja plač državnim uslužbencem. Ob koncu seje (štrta ura pop.) predlaga predsednik, naj se danes vrši še ena seja zvečer ob 7. uri, da se rešijo predlogi za stran novih lokalnih železnic. Čeravno so Schönerer in drugi levičarji temu ugovarjali, se je predlog sprejel in imeli bomo nocoj še eno sejo.

Po tej dnevni seji pa je zborovala »krščanska slovanska narodna zveza«. Od vseh strani se je razodevala največa ogorčenost nasproti vladi, ki do zdaj še skoraj nobeni zahtevi naše zveze ni zadostila. Da, nekateri najnovejši dogodki v Ljubljani in Gorici celo kažejo, da vladni organi postopajo vedno bolj sovražno proti Slovincem. Kmalu se mora pokazati, jeli slovanska zveza še ud desnice ali prestopi v opozicijo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Celo drugače nego državnozbornski predsednik zna krotiti opozicijske duhove župan prestolnega mesta Dunaja dr. Lueger. Nemška nacionalna in napredna stranka mu poskuša v občinskem odboru motiti redno razpravo ter se noče klanjati njegovim predsedniškim odredbam. Dr. Lueger ne pomišlja dolgo, on pošlje po občinske slugе ter da nepokorneže vreči iz sobane. To se je sedaj prigodilo že dvakrat.

Gradec. Nemški vseučilišni dijaki so hoteli uprizoriti zabavni večer z govori. Policija pa jim večera ni dovolila, dokler ne predložijo prej govorov. Bala se je, da bi govori bili preveč prusaški. Ker dijaki govorov niso predložili, se shod ni dovolil. Vsled tega so v torek zvečer rogovili po mestu ter pred policijskim poslopjem klicali: »Pogibelj policiji!« Dijakom je prihitela na pomoč mestna takinaža. Policija jih je nekaj zaprla. To so nezdravi pojavi med nemško mladino, katerih so krivi stariši, profesorji in vladna dobrodušnost.

Gorica. Ni skoraj dneva, da bi goriški Slovenci ne poročali o kaki novi predrznosti Nemcev in Lahov nasproti Slovincem. Kaka se je godila 2. dec. slovenskim zastavam, smo že pisali. Danes hočemo povedati, kako izzivalno so postopali na goriški gimnaziji nemški profesorji. Nemški profesor je imel 2. dec. slavnostni govor, v katerem je povdarjal velikansko važnost nemščine v srednjih šolah. In tudi slovenski učenci so ga moralno poslušati. Neki dijak je bojda zapisal njegove besede na desko, in zdaj je proti temu revežu velika preiskava. Dijak bo moral zapustiti gimnazijo, profesor bo ostal. Goriški rodoljubi naj uporabijo to priliko ter naj glasno zahtevajo slovensko gimnazijo.

Istra. V Pulju so pretekle dni odprli prvo hrvatsko šolo. Šolo je ustanovila družba sv. Cirila in Metoda za Istro. Pravzaprav bi jo morala odpreti občina, a ona je italijanska ter ne skrbi za duševni blagor hrvatskih sobčanov, čeprav morajo tudi ti donášati svoje forinte v občinsko blagajno. Toda Slovan se povsod zatira.

Hrvatsko. Volitve na Štajarskem vsled nemčurskih sleparij sicer tudi niso vzorne, a take še hvala Bogu vendar niso, kakor na Hrvatskem. Tam madžaronska stranka uporablja nasproti krščanski narodni opoziciji najgrša sredstva, da ne prodre neljuba ji opozicija. Zadnjič je odbila v Pisarovini madžaronska volilna komisija vse opozicijske kandidate. Tako ni čudo, da je zmagal njihov kandidat Vuksan jednoglasno, kajti opozicija se je vsled nezakonitosti vzdržala glasovanja, čeprav je imela osemkrat več glasov.

Ogrsko. Državni zbor ogrski je preložen do 17. decembra. Ker sta odstopila zbornični predsednik Szillagy in podpred-

sednik Lang, a jeden podpredsednik Kardos je bolan, ni imela zbornica predsedstva in ni mogla dalje zborovati. Volitve novih predsednikov pa hrupna obstrukcija ne pripusti. Cesar je ministerskemu predsedniku Banffyju izrekel zaupanje ter ga prosil, naj vstraja.

Cerkvene zadeve.

Kaj je katoliška cerkev za človeštvo storila?

(Apologetični pogovori.)

V.

Med najlepše čednosti spada nesebična ljubezen do bližnjega. Kdo jo je pa v pravem pomenu učil? Morebiti stari Grki, ki stoje na vrhuncu omike pred krščansko dobo? Ali hrabri Rimljani, ki so njihovo omiko podedovali in deloma dopolnili? Nikakor ne! Ljubezni do bližnjega v pravem pomenu niti poznali niso. »Bližnji« jim ni bil vsak človek, k večjemu samo prijatelj ali sorodnik. Vsi pa, ki so bili druge vere ali druge narodnosti, so bili »barbari«, neolikanci, in nje sovražiti, ni bilo prepovedano; nasprotno, kdor se je nad njimi krvavo maščeval storil je lepo, plemenito delo. A tudi lastne sorojake dejanstveno ljubiti, ni bilo zapovedano. Bolniki, ubožci, posebno pa starčki niso smeli od nikoder pričakovati pomoči. Kdor je v življenju opešal ali se pa ponesrečil ter si sam ne more več pomagati, on je izgubil pravico živeti; ako pogine, kakor živinče na cesti, nič ne škodi. Kdor si življenja sam s svojimi krepostmi ne more vzdrževati, nima pravice živeti, in če ga kdo ubije, se ne pregreši. Taki so bili nazori v starodavnih časih. Zavrgli jih niso niti najbolj razsvitljeni in plemeniti možje. Platon, ki je dika grških modrijanov, jih semtertje celo zagovarja; sovražstvo proti »barbarom« odločno terja.

Bila je to pač žalostna doba v svetovni zgodovini. Tu nastopi naš Odrašenik. V nedopisno ganljivih besedah razloži ljudstvu ljubezen do bližnjega. Pové priliko o usmiljenem Samaritanu in izusti prvi blagonosne besede: »Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe!« Ne samo prijatelje, dobrotnike, sorodnike moramo ljubiti po njegovi zapovedi, ne, tudi sovražnike. »Ljubite svoje sovražnike; storite dobro onim, ki so vas sovražili, molite za nje, ki vas preganjajo in obrekujejo!« O čudapolne besede! Nikdar jih svet še ni slišal; Kristus jih je prvi izgovoril. Ljubezen do sovražnikov je cvet krščanske ljubezni do bližnjega.

Katoliška cerkev si je povelje svojega Izveličarja dobro zapomnila. Začela je takoj ob svojem začetku po njem se ravnati. Kolikor je v tem oziru storila, je naravnost neizrekljivo. Ogromne so žrtve, katere so verniki na opomin svoje matere, katoliške cerkve, položili in jih še polagajo na oltar najčistejše ljubezni do bližnjega. Nastale so bolnišnice, zavodi, v katerih se boleniki, brez ozira na vero ali na narodnost sprejemajo in se jim najljubeznivše postreže. Dandanašnji je bolnišnic neštevilno veliko. Vsako mesto jih pozna, celo v večjih vaseh so udomačene. Kdo bi mogel oceniti dobrote, ki se ubogim trpinom v njih skazujejo že skoraj dve tisoč let! Koliko solz je bilo v njih posušenih! Koliko žalostnih src potolaženih, bolečin ozdravljenih, želj uslišanih! Cerkev je zidala nadalje po mestih zavetišča za zapuščene sirote, vsprejemišča za popotnike, hiralnice za uboge starčke; zavode za otroke, ki nimajo starišev. Takih dobroteljih zavodov je na tisoče in tisoče. A še več. Katoliški možje so ustanovili cerkvene redove, ki imajo edino le namen, povspeševati ljubezen do bližnjega. Sv. Janez Matha in Feliks Valois sta l. 1198 ustanovila red trinitarcev, ki ima namen, pobirati darove za oproščenje trpinčenih sužnjev. Sv. Janez